

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 9 i člana 53 stav 7 Zakona o vazдушnom saobraćaju („Službeni list CG”, br. 30/12 i 30/17), uz prethodnu saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Agencija za civilno vazduhoplovstvo donijela je

**PRAVILNIK
O PRUŽANJU USLUGA SPASILAČKO-VATROGASNE ZAŠTITE NA AERODROMIMA**

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se uslovi i način pružanja usluga spasilačko-vatrogasne zaštite na aerodromima za pružanje usluga vazdušnog prevoza, aerodromima za nekomercijalne operacije i letilištima i uslovi u pogledu stručne spreme, stručne osposobljenosti i zdravstvene sposobnosti koje mora da ispunjava osoblje koje obavlja poslove spasilačko-vatrogasne zaštite (u daljem tekstu: vatrogasno osoblje).

Član 2

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

1) *aerodrom* je određeno područje na zemlji ili vodi, sa objektima, instalacijom i opremom, namijenjeno u potpunosti ili djelimično za kretanje, polijetanje i slijetanje vazduhoplova;

2) *letilište* je aerodrom koji se upotrebljava za letenje jedrilica i motornih jedrilica koje ne polijeću samostalno, a čija se upotreba može proširiti i za letenje drugih vrsta vazduhoplova;

3) *helidrom* je aerodrom ili određena površina na objektu namijenjena u potpunosti ili djelimično za dolaske, odlaske i kretanje helikoptera;

4) *operator aerodroma* je pravno ili fizičko lice koje upravlja aerodromom;

6) *manevarska površina* je dio aerodroma, osim platforme, određen za polijetanje, slijetanje ili kretanje vazduhoplova prije polijetanja i nakon slijetanja;

7) *nadležna kontrola letenja* je oblasni centar kontrole, prilazna kontrola ili aerodromska kontrola vazdušnog saobraćaja;

9) *ozbiljna nezgoda* je nezgoda koja uključuje okolnosti koje ukazuju da je postojala velika vjerovatnoća događanja nesreće, a koja je povezana sa operacijom vazduhoplova i koja se desila, u slučaju vazduhoplova sa posadom, od trenutka kada se neko lice ukrca u vazduhoplov sa namjerom da obavi let do trenutka iskrcavanja svih lica iz vazduhoplova, ili u slučaju bespilotnog vazduhoplova, od trenutka kada je vazduhoplov spreman za pokret u svrhu leta, do trenutka vraćanja vazduhoplova u stanje mirovanja na kraju leta i osnovna pogonska grupa je prestala sa radom;

10) *nesreća* je događaj u vezi sa operacijom vazduhoplova sa posadom, od trenutka kada se neko lice ukrca u vazduhoplov sa namjerom da obavi let do trenutka iskrcavanja svih lica iz vazduhoplova, ili u slučaju bespilotnog vazduhoplova, od trenutka kada je vazduhoplov spreman za pokret u svrhu leta, do trenutka vraćanja vazduhoplova u stanje mirovanja na kraju leta i osnovna pogonska grupa je prestala sa radom, pri čemu je smrt ili teška tjelesna povreda nastala kao posljedica toga što se lice nalazilo u vazduhoplovu, u direktnom kontaktu sa bilo kojim dijelom vazduhoplova, uključujući i djelove koji su se odvojili od vazduhoplova ili je bilo direktno izložena mlaznom udaru, izuzev ako su povrede nastale zbog prirodnih uzroka, samopovređivanjem ili su ih nanijela druga lica, ili kada su nanesene slijepim putnicima koji se skrivaju izvan područja koje je putnicima i posadi uobičajeno na raspolaganju, ili događaj u kojem je vazduhoplov ili njegova struktura oštećena tako da negativno utiče na strukturalnu snagu, rad ili letne karakteristike vazduhoplova, te su potrebne veće popravke ili zamjena oštećene komponente, osim za oštećenja ili prestanak rada motora koja se odnose samo na jedan motor, uključujući njegov poklopac ili dodatke, odnosno propelere, vrhove krila, antene, davače, davače napadnog ugla, gume, kočnice, točkove, aerodinamičku oplatu, panele, vrata stajnog trapa, vjetrobranska stakla, oplata vazduhoplova, kao što su mala udubljenja ili rupe, ili manja oštećenja lopatica glavnog rotora, repnog rotora, stajnog trapa, kao i događaj u kojem je vazduhoplov nestao ili je potpuno nedostupan;

11) *nezgoda* je događaj koji nije nesreća, a vezan je za operacije vazduhoplova, koji utiče ili je mogao uticati na sigurnost operacija;

12) *platforma* je dio aerodroma određen za prihvatanje i otpremu vazduhoplova, putnika, tereta ili pošte, snabijevanje vazduhoplova gorivom i mazivom i parkiranje i održavanje vazduhoplova;

13) *poletno-sletna staza* je utvrđena pravougaona površina na zemlji, vodi ili objektu, namijenjena za polijetanje i slijetanje vazduhoplova.

Član 3

Poslovi spasilačko-vatrogasne zaštite su: zaštita od požara, gašenje požara i spašavanje putnika, članova posade vazduhoplova, drugih lica i materijalnih dobara u slučaju prinudnog slijetanja, nesreće, ozbiljne nezgode vazduhoplova ili požara na vazduhoplovu, aerodromu ili letištu i u reonu aerodroma ili letišta.

Član 4

(1) Poslovi spasilačko-vatrogasne zaštite organizuju se kao:

- 1) spasilačko-vatrogasna služba (u daljem tekstu: SVS), na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza, i
- 2) vatrogasna zaštita (u daljem tekstu: VZ), na aerodromu za nekomercijalne operacije i na letištu.

(2) Poslovi iz stava 1 ovog člana obavljaju se u vrijeme otvorenosti aerodroma.

(3) Ako je polijetanje vazduhoplova planirano u vrijeme neposredno pred zatvaranje aerodroma, spasilačko-vatrogasna zaštita mora da produži sa radom najmanje 15 minuta od polijetanja posljednjeg vazduhoplova.

(4) U slučaju polijetanja vazduhoplova veće vatrogasne kategorije od objavljene, spasilačko-vatrogasna zaštita mora da produži sa radom u većoj kategoriji najmanje 15 minuta od polijetanja posljednjeg vazduhoplova.

Član 5

(1) Operator aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza dužan je da:

- 1) donese aerodromski plan za vanredne situacije, koji je sastavni dio aerodromskog priručnika, u skladu sa zakonom kojim je uređena zaštita i spašavanje;
- 2) organizuje SVS na način koji omogućava spašavanje života ljudi, spašavanje materijalnih dobara i sprovođenje mjera za zaštitu od požara, u skladu sa planom za vanredne situacije.

(2) Operator aerodroma iz stava 1 ovog člana, dužan je da obezbijedi: odgovarajući sastav i opremljenost SVS; smještaj vatrogasne opreme; mjesta za snabijevanje vodom za gašenje požara; sistem veza za obavještanje i uzbunjivanje između SVS i drugih službi na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza i izvan njega, posebno sistem veza sa pružaocem usluga kontrole letenja, službom hitne pomoći na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza, vatrogasnim jedinicama opština i jedinicama Vojske Crne Gore; blagovremeno uzbunjivanje u slučaju požara, prinudnog slijetanja, nesreće ili ozbiljne nezgode vazduhoplova; pravilnu lokaciju prostorija SVS (u daljem tekstu: vatrogasne stanice), opreme i sredstava za zaštitu od požara; mrežu pristupnih puteva u zoni aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza; poligon za izvođenje praktičnih vježbi i druge uslove koji su neophodni za efikasne spasilačko-vatrogasne intervencije.

(3) SVS dužna je da saraduje sa pružaocem usluga u vazdušnoj plovidbi, službom za pružanje medicinske pomoći, službom hitne pomoći i drugim službama na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza, sa vatrogasnim jedinicama opština i jedinicama Vojske Crne Gore.

(4) Operator aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza dužan je da propiše operativne procedure spasilačko-vatrogasne zaštite u operativnom priručniku koji je dio aerodromskog priručnika i kojim se utvrđuju operativno-taktički planovi intervencija gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara i gašenja požara po pretpostavljenim slučajevima nesreća, ozbiljnih nezgoda, požara na i u okolini aerodroma.

(5) Operativni priručnik mora da bude usaglašen sa planom za vanredne situacije.

(6) Operativni priručnik sadrži detaljne informacije o broju i sastavu vatrogasnog osoblja, vrsti i broju opreme i vozilima za spašavanje i gašenje požara, vrsti i količini sredstava za gašenje požara i podatke o odgovornim licima, uključujući i vremenske resurse (rok trajanja opreme, sredstava, period važenja uvjerenja, licenci, itd.), u cilju planiranja održavanja, kontrole ispravnosti i operativne upotrebe propisanih ljudskih i materijalnih resursa.

(7) Operator aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza dužan je da obezbijedi gašenje požara i spašavanje u slučaju nesreće ili ozbiljne nezgode vazduhoplova i na udaljenosti od 1000 m od ivica osnovne staze poletno-sletne staze aerodroma, u oblastima prilaznih i odlaznih površina.

(8) Izuzetno od stava 7 ovog člana, ako operator aerodroma procjeni da nije moguće obezbijediti gašenje požara i spašavanje u oblastima iz stava 7 ovog člana, dužan je da uspostavi postupke koordinacije sa nadležnim organima i/ili jedinicama lokalne saomouprave u skladu zakonom kojim su uređeni zaštita i spašavanje.

Član 6

(1) Operator aerodroma za nekomercijalne operacije ili letišta dužan je da organizuje VZ na način koji omogućava spašavanje života ljudi, spašavanje materijalnih dobara i sprovođenje mjera za zaštitu od požara.

(2) Operator aerodroma iz stava 1 ovog člana dužan je da pripremi plan za vanredne situacije (Emergency Plan), u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita i spašavanje i koji je sastavni dio aerodromskog priručnika.

(3) Operator aerodroma iz stava 1 ovog člana, dužan je da obezbijedi: odgovarajući sastav i opremljenost VZ; smještaj vatrogasne opreme; mjesta za snabdijevanje vodom za gašenje požara; sistem veza za obavještanje i uzbunjivanje između VZ i drugih službi na aerodromu i izvan aerodroma koje su uključene u plan za vanredne situacije.

(4) VZ je dužna da saraduje sa pružaocem usluga u vazdušnoj plovitbi, službom za pružanje medicinske pomoći, sa vatrogasnim jedinicama opština i jedinicama Vojske Crne Gore.

(5) Ako je vatrogasna kategorija aerodroma za nekomercijalne operacije veća od 5. vatrogasne kategorije, operator aerodroma je dužan da obezbijedi vatrogasnu zaštitu u skladu sa zahtjevima za vatrogasnu zaštitu aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza.

II ODREĐIVANJE VATROGASNE KATEGORIJE

Član 7

(1) Vatrogasnu kategoriju aerodroma ili helidroma određuje Agencija za civilno vazduhoplovstvo (u daljem tekstu: Agencija), prije početka upotrebe aerodroma ili helidroma, a na zahtjev operatora aerodroma ili helidroma.

(2) Operator aerodroma ili helidroma može da podnese Agenciji zahtjev za promjenu vatrogasne kategorije.

(3) Vatrogasnu kategoriju aerodroma i helidroma Agencija provjerava po službenoj dužnosti, na osnovu broja polijetanja i slijetanja vazduhoplova na aerodromu, odnosno helidromu u toku jedne kalendarske godine, i zavisno od provjere može da promijeni vatrogasnu kategoriju.

(4) Podatke o tipu vazduhoplova i broju polijetanja i slijetanja operator aerodroma ili helidroma dostavlja Agenciji na kraju svake kalendarske godine.

(5) Operator aerodroma ili helidroma objavljuje podatak o vatrogasnoj kategoriji na način uobičajen u vazdušnom saobraćaju.

(6) U slučaju promjene vatrogasne kategorije, operator aerodroma ili helidroma je dužan da odmah obavijesti nadležnu kontrolu letenja i pružaoca usluga vazduhoplovnog informisanja, u cilju pružanja informacija pilotima vazduhoplova koji namjeravaju da koriste aerodrom ili helidrom za polijetanje i slijetanje.

(7) Kada promjena iz stava 6 ovog člana nije više na snazi, operator aerodroma je dužan da obavijesti o tome nadležnu kontrolu letenja i pružaoca usluga vazduhoplovnog informisanja.

(8) Zavisno od vatrogasne kategorije, na aerodromima i helidromima se obezbjeđuju: vatrogasno osoblje, vatrogasna vozila, vatrogasna oprema, sredstva za gašenje požara i oprema za spašavanje putnika i posade iz vazduhoplova i za spašavanje drugih lica i materijalnih dobara.

(9) Letišta se ne razvrstavaju u vatrogasne kategorije.

Član 8

(1) Aerodromi se razvrstavaju u vatrogasne kategorije od 1 do 10, zavisno od ukupne dužine i širine trupa najdužeg vazduhoplova koji obavlja saobraćaj na tom aerodromu, u skladu sa sljedećom Tabelom:

Vatrogasna kategorija aerodroma	Ukupna dužina vazduhoplova	Maksimalna širina trupa vazduhoplova
1	0 m do 9 m (ne uključujući 9 m)	2 m
2	9 m do 12 m (ne uključujući 12 m)	2 m
3	12 m do 18 m (ne uključujući 18 m)	3 m
4	18 m do 24 m (ne uključujući 24 m)	4 m
5	24 m do 28 m (ne uključujući 28 m)	4 m
6	28 m do 39 m (ne uključujući 39 m)	5 m
7	39 m do 49 m (ne uključujući 49 m)	5 m
8	49 m do 61 m (ne uključujući 61 m)	7 m
9	61 m do 76 m (ne uključujući 76 m)	7 m
10	76 m do 90 m (ne uključujući 90 m)	8 m

(2) Ako prema ukupnoj dužini najdužeg vazduhoplova aerodrom spada u jednu vatrogasnu kategoriju, a njegova širina trupa prevazilazi maksimalnu širinu za tu kategoriju, aerodrom se razvrstava u sljedeću veću vatrogasnu kategoriju.

(3) Ako se na aerodromu, koji je razvrstan u vatrogasnu kategoriju u skladu sa Tabelom iz stava 1 ovog člana, u toku tri najopterećenija mjeseca u godini obavi manje od 700 polijetanja i slijetanja vazduhoplova sa dimenzijama koje odgovaraju njegovoj vatrogasnoj kategoriji, aerodrom može da se razvrsta u prvu nižu vatrogasnu kategoriju.

(4) U periodu kada je smanjen obim saobraćaja na aerodromu ili se saobraćaj odvija vazduhoplovima za koje je potrebna niža vatrogasna kategorija od redovno uspostavljene vatrogasne kategorije na aerodromu, vatrogasna kategorija aerodroma može da se smanji, ali stepen SVS ili VZ ne smije da bude niži od stepena vatrogasne kategorije potrebnog za najveći vazduhoplov koji je planiran da u tom periodu koristi aerodrom, bez obzira na broj njegovih polijetanja i slijetanja.

Član 9

(1) Helidromi se razvrstavaju u vatrogasne kategorije prema ukupnoj dužini helikoptera, koja uključuje i dužine glavnog rotora i repnog dijela helikoptera, na sljedeći način:

- 1) vatrogasna kategorija H1 – helidromi koje koriste helikopteri čija je dužina kraća od 15 m;
- 2) vatrogasna kategorija H2 – helidromi koje koriste helikopteri čija je dužina između 15 m i 24 m, ne uključujući 24 m;
- 3) vatrogasna kategorija H3 – helidromi koje koriste helikopteri čija je dužina između 24 m i 35 m, ne uključujući 35.

(2) U periodu kad se na helidromu predviđaju polijetanja i slijetanja helikoptera čija je dužina kraća od helikoptera prema kojima je određena vatrogasna kategorija helidroma, vatrogasna kategorija helidroma može da se smanji na kategoriju koja odgovara najvećem helikopteru koji će da upotrebljava helidrom u tom periodu.

III VATROGASNA VOZILA

Član 10

(1) Vatrogasna vozila moraju da budu u ispravnom stanju i mogu da se koriste samo u svrhe za koje su namijenjeni.

(2) Vatrogasnim vozilima upravljaju profesionalni vatrogasci koji su posebno obučeni za upravljanje vatrogasnim vozilima i gašenje vatre upotrebom monitora.

Član 11

(1) Vatrogasna vozila i vatrogasna nadgradnja na njima, tehnički se pregledaju u ovlašćenoj organizaciji, najmanje jednom godišnje.

(2) Ovlašćena organizacija iz stava 1 ovog člana je pravno lice koje je tehnički i organizaciono osposobljeno da utvrdi tehničku ispravnost vozila u skladu sa uputstvom i tehničkom dokumentacijom proizvođača.

(3) Operator aerodroma je dužan da posjeduje tehničku dokumentaciju o vatrogasnim vozilima i da pripremi program tehničkog održavanja u skladu sa uputstvom proizvođača.

(4) Pregled vozila i tehničke nadgradnje najmanje mora da sadrži podatke o performansama sistema i ispravnosti tehničkih sistema koji se tiču:

- 1) dometa na koji se može izbaciti voda/rastvor pjene;
- 2) efikasnog rada međumješalice;
- 3) efikasnog rada pumpi i ventila; i
- 4) brzine vozila.

Član 12

(1) Broj vatrogasnih vozila na aerodromu određuje se na način da se omogući efikasno rukovođenje i komandovanje akcijom gašenja požara i akcijom spašavanja putnika i posade iz vazduhoplova i drugih lica i materijalnih dobara, taktički nastup i korišćenje sredstava za gašenje požara određenih prema vatrogasnoj kategoriji aerodroma.

(2) Minimalni broj vatrogasnih vozila, u skladu sa vatrogasnom kategorijom određen je u sljedećoj Tabeli:

Vatrogasna kategorija aerodroma	Broj vatrogasnih vozila
1	1
2	1
3	1
4	1
5	1
6	2
7	2
8	3
9	3
10	3

Član 13

Vatrogasno vozilo treba da:

- 1) ima pogon na svim točkovima i da razvije brzinu kretanja ne manju od 100 km/h;
- 2) za 40 sekundi postigne brzinu kretanja od 80 km/h, pod punim opterećenjem;
- 3) je snabdjeveno količinom koncentrata pjena koje omogućava stvaranje pjene za dva kompletna punjenja rezervoara za vodu;
- 4) ima monitor sa mogućnošću upravljanja i iz kabine vozila, koji može da obezbijedi redukciju kapaciteta izbacivanja pjene/vode i raspon mlaza koji dometom odgovara dužini najdužeg vazduhoplova koji upotrebljava aerodrom;
- 5) ima ugrađeno vitlo za gašenje požara koje ima uređaj za regulaciju protoka pjene/vode;
- 6) ima samozaštitu vozila vodom;
- 7) ima instalaciju za postavljanje potisnih crijeva za gašenje požara;
- 8) je projektovano da se kreće izvan puteva;
- 9) ima ugrađen sistem za održavanje vazduha u instalaciji (brza sklopka) dok motor vozila nije uključen;
- 10) ima automatski ili poluautomatski prenos;
- 11) ima pojedinačno vješanje za zadnje točkove;

- 12) ima dozvoljeni poprečni nagib prevrtanja (statički), ne manji od 28°;
 13) ima dozvoljeni prelazni (prilazni, odlazni) nagib, ne manji od 30°.

Član 14

Na aerodromima vatrogasne kategorije 1 i 2, umjesto vatrogasnog vozila, može da se upotrijebi odgovarajuće vozilo i/ili prikolica na kojem se mogu smjestiti sredstva za gašenje požara i oprema za spašavanje u skladu sa vatrogasnom kategorijom.

Član 15

Operator aerodroma na aerodromima vatrogasne kategorije od 5 do 10 dužan je da obezbijedi, za potrebe rukovođenja akcijom gašenja požara i spašavanja, komandno vozilo koje ima najmanje vozne karakteristike terenskog vozila i ima opremu i dokumentaciju u skladu sa sljedećom Tabelom:

Oprema i dokumentacija komandnog vatrogasnog vozila

	Komada
Megafon	1
Kodirana topografska karta aerodroma	1
Kodirana karta zone aerodroma	1
Prenosna baterijska lampa	1
Uputstvo za rad sa opasnim materijama	1
Operativni priručnik	1
Opis vazduhoplova sa tehničkim crtežima	za svaki tip vazduhoplova koji se upotrebljava za obavljanje linijskog vazdušnog prevoza

IV SREDSTVA ZA GAŠENJE POŽARA

Član 16

- (1) Sredstva za gašenje požara moraju da budu u ispravnom stanju i mogu da se koriste samo u svrhu za koju su namijenjeni.
 (2) Na aerodromima i helidromima obezbjeđuju se glavna i dopunska sredstva za gašenje požara u skladu sa važećim standardima.

Član 17

(1) Minimalne količine glavnih i dopunskih sredstava za gašenje požara na aerodromu i brzina njihovog oslobađanja su proračunate za dužinu vazduhoplova koji predstavlja prosjek za navedenu kategoriju i određuju se u skladu sa sljedećom Tabelom:

Vatrogasna kategorija aerodroma	Glavna sredstva za gašenje požara						Dopunska sredstva za gašenje požara	
	Pjena nivoa A		Pjena nivoa B		Pjena nivoa C		Suvi hemijski prašak (kg)	Brzina oslobađanja (kg/sec)
	Voda (l)	Brzina oslobađanja rastvora pjene (l/min)	Voda (l)	Brzina oslobađanja rastvora pjene (l/min)	Voda (l)	Brzina oslobađanja rastvora pjene (l/min)		
1	350	350	230	230	160	160	45	2.25
2	1000	800	670	550	460	360	90	2.25

3	1800	1300	1200	900	820	630	135	2.25
4	3600	2600	2400	1800	1700	1100	135	2.25
5	8100	4500	5400	3000	3900	2200	180	2.25
6	11800	6000	7900	4000	5800	2900	225	2.25
7	18200	7900	12100	5300	8800	3800	225	2.25
8	27300	10800	18200	7200	12800	5100	450	4.5
9	36400	13500	24300	9000	17100	6300	450	4.5
10	48200	16600	32300	11200	22800	7900	450	4.5

(2) Ukupna količina sredstava za gašenje požara na aerodromu i brzina njihovog oslobađanja uzima se zbirno računajući sva vatrogasna vozila.

(3) Vrijednosti koje su navedene u Tabeli iz stava 1 ovog člana, proračunate su za prosječnu veličinu vazduhoplova za pripadajuću kategoriju tako da se za vazduhoplove koji su većih dimenzija od prosječnog vazduhoplova, vrijednosti količine vode i brzine oslobađanja rastvora pjene koje su navedene u Tabeli iz stava 1 ovog člana moraju povećati u zavisnosti od veličine vazduhoplova.

(4) Proračun povećanja vrijednosti iz stava 3 ovog člana, mora da bude u skladu sa uputstvom iz ICAO Doc 9137 Airport Service Manual, Part 1, Chapter 2.

Član 18

(1) Glavna sredstva za gašenje požara na aerodromu nalaze se na vatrogasnim vozilima i mogu biti:

- 1) pjena koja ispunjava kriterijum nivoa A, ili
- 2) pjena koja ispunjava kriterijum nivoa B, ili
- 3) pjena koja ispunjava kriterijum nivoa C, ili
- 4) kombinacija sredstava iz tač. 1, 2 i 3 ovog stava.

(2) Kao dopunsko sredstvo za gašenje požara na aerodromu koristi se suvi hemijski prašak.

(3) Dopunska sredstva moraju da budu usaglašena sa odgovarajućim specifikacijom MEST EN 615 (ISO 7202 Međunarodne Organizacije za Standard (International Organization for Standardization)).

(4) Dopunska sredstva za gašenje požara nalaze se na vatrogasnim vozilima.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, na aerodromima vatrogasne kategorije 1 i 2, dopunska sredstva za gašenje požara nalaze se na lakoj prikolici ili u odgovarajućem vozilu.

(6) Izbor dopunskih sredstava za gašenje požara koja se koriste sa pjenom zavisi od njihove kompatibilnosti.

Član 19

(1) Pjenilo za dobijanje pjene za gašenje požara mora da ispunjava zahtjeve propisane za gašenje požara na vazduhoplovima i da ima odgovarajuće uvjerenje o kvalitetu MEST EN 1568 (ISO 7203), koje izdaje proizvođač.

(2) Ispravnost pjenila kontroliše organizacija koja posjeduje licencu za obavljanje provjere kvaliteta pjenila, najmanje jednom u pet godina.

Član 20

(1) Na aerodromima vatrogasne kategorije 1 i 2 dozvoljena je zamjena cjelokupne propisane količine vode i pjenila sa odgovarajućom količinom dopunskih sredstava za gašenje požara.

(2) Ako se na aerodromima vatrogasne kategorije od 3 do 10 koristi pjena koja ispunjava kriterijume nivoa A, do 30% vode za pripremu pjene može da se zamijeni dopunskim sredstvom za gašenje požara koje je komplementarno sa pjenom.

(3) Odgovarajuća količina vode za pripremu pjene nivoa A mijenja se dopunskim sredstvom za gašenje požara u odnosu koji odgovara 1 kg sredstva za suvo gašenje požara = 1 l vode za pripremu pjene nivoa A.

(4) Ako se kao glavno sredstvo za gašenje požara koristi pjena koja ispunjava kriterijume nivoa B ili C, tada se odnos, u slučaju zamjene vode potrebne za stvaranje pjene sa dopunskim sredstvom za gašenje požara, proračunava u skladu sa uputstvom iz ICAO Annex 14 Aerodromes, Volume I, Chapter 9.

Član 21

Aerodromi vatrogasne kategorije od 4 do 10 moraju da imaju prenosnu pumpu kapaciteta najmanje 1200 l/min.

Član 22

(1) Na aerodromu mora da se nalazi rezerva glavnih sredstava za gašenje požara u najmanjoj količini od dvostruke vrijednosti minimalne količine određene u skladu sa članom 17 ovog pravilnika.

(2) Ako se na vozilima nalazi veća količina sredstava za gašenje požara od minimalne, onda se razlika od minimalne potrebne može dodati u rezervu.

(3) Na aerodromu mora da se nalazi rezerva dopunskih sredstava za gašenje požara u količini od jedne vrijednosti količine propisane u Tabeli iz člana 17 stav 1 ovog pravilnika.

(4) Na aerodromima vatrogasne kategorije 1 i 2, gdje je izvršena zamjena propisane količine vode i pjenila sa odgovarajućom količinom dopunskih sredstava za gašenje požara, rezerva dopunskih sredstava je dvostruka vrijednost količine propisane u Tabeli iz člana 17 stav 1 ovog pravilnika.

Član 23

(1) Glavno sredstvo za gašenje požara na helidromima je pjena koja ispunjava kriterijume nivoa B.

(2) Minimalne količine glavnih i dopunskih sredstava za gašenje požara na helidromu i brzina njihovog oslobađanja zavise od vatrogasne kategorije helidroma i lokacije helidroma i određuju se na osnovu podataka iz sljedećih tabela:

Minimalna količina sredstava za gašenje požara za helidrome locirane na tlu

Kategorija	Glavno sredstvo - Pjena nivo B		Dopunska sredstva za gašenje požara		
	Voda (l)	Brzina oslobađanja rastvora pjene (l/min)	Suvi hemijski prašak (kg)	Ili Halon (kg)	ili Ugljen dioksid (kg)
H1	500	250	23	23	45
H2	1000	500	45	45	90
H3	1600	800	90	90	180

Minimalna količina sredstava za gašenje požara za podignute helidrome locirane na objektima

Kategorija	Glavno sredstvo-Pjena nivo B		Dopunska sredstva za gašenje požara		
	Voda (l)	Brzina oslobađanja rastvora pjene (l/min)	Suvi hemijski prašak (kg)	Ili Halon (kg)	ili Ugljen dioksid (kg)
H1	2500	250	45	23	90
H2	5000	500	45	45	90
H3	8000	800	45	90	90

(3) Na podignutom helidromu koji je lociran na objektu ne mora da se nalazi uskladištena propisana zaliha količine vode, ako u neposrednoj blizini helidroma postoji odgovarajući sistem snabdijevanja vodom pod pritiskom koji ima kapacitet da obezbijedi potrebnu brzinu oslobađanja koncentrata pjene.

Član 24

- (1) Podignuti helidrom vatrogasne kategorije H1, koji je lociran na objektu, treba da ima crijevo sa mlaznicom i međumješalicom koje može da izbacuje pjenu brzinom od najmanje 250 l/min.
- (2) Na helidromu koji je lociran na zemlji, dozvoljena je zamjena predviđene količine pjenila i vode za pripremu pjene odgovarajućom količinom dopunskog sredstva za gašenje požara, u odnosu koji odgovara 1 kg dopunskog sredstva za gašenje požara = 0,66 l vode za pripremu pjene nivoa B.

Član 25

Podignuti helidrom vatrogasne kategorije H2 i H3 koji je lociran na objektu ima dva monitora odgovarajuće brzine pražnjenja, locirana tako da pjena za gašenje požara može da se koristi na svakom dijelu helidroma i u svim vremenskim uslovima, pri čemu mogućnost da se oba monitora oštete u slučaju nesreće helikoptera treba svesti na minimum.

V OPREMA ZA SPAŠAVANJE NA AERODROMU I HELIDROMU

Član 26

- (1) Vatrogasna oprema i oprema za spašavanje moraju da budu u ispravnom stanju i mogu da se koriste samo u svrhu za koju su namijenjeni.
- (2) SVS na aerodromu treba da ima minimalnu opremu za spašavanje, koja se smješta na vatrogasna vozila ili na pomoćna vozila u skladu sa sljedećom Tabelom:

Minimalna oprema za spašavanje na aerodromu

Namjena opreme	Naziv opreme	Vatrogasna kategorija aerodroma			
		1-2	3-5	6-7	8-10
Alati za razvaljivanje i omogućavanje nasilnog ulaska	Alat za razvaljivanje (Hooligan ili Biel tip)	1	1	1	2
	Spasilačko-vatrogasna sjekira za razvaljivanje, sa neusijecajućom oštricom (non wedge tip), velika	1	1	1	2
	Spasilačko-vatrogasna sjekira za razvaljivanje, sa neusijecajućom oštricom (non wedge tip), mala	1	2	4	4
	Ručne makaze za sječenje metala (cutter bolt), ukupne dužine ne manje od 61 cm	1	1	2	2
	Ćuskija, dužine ne manje od 95 cm	1	1	1	2
	Ćuskija, dužine ne manje od 165 cm	1	1	1	2
	Sjekač/Dlijeto, širine glave ne manje od 2.5 cm	1	1	2	2
	Čekić (malj), težine ne manje od 1,8 kg	1	1	2	2
Oprema pogodna za spašavanje	Hidraulična/Električna (ili kombinovana) prenosna oprema za spašavanje	1	1	1	2
	Motorna spasilačka testera u kompletu sa rezervnim oštricama prečnika ne manjeg od 300mm	1	1	1	2
	Ubodna/Oscilirajuća testera	1	1	1	2

Oprema za raznošenje sredstava za gašenje požara	Crijevo dužine 15 m prečnika 52 i/ili 75 mm	6	10	16	22
	Mlaznica za pjenilo	1	1	2	3
	Mlaznica za vodu	1	2	4	6
	Regulator mlaza	1	1	2	3
	Prenosni aparat za gašenje požara sa CO2	1	1	2	3
	Prenosni aparat za gašenja požara sa suvim prahom	1	1	2	3
Aparat za disanje	Komplet aparat za disanje sa kompatibilnom rezervnom bocom i maskom za disanje	Jedan komplet za svakog vatrogasca koji po operativnom priručniku učestvuje u intervenciji			
	Rezervna boca				
Respiratori	Respiratori za čitavo lice sa kompatibilnim filterima	Jedan komplet za svakog vatrogasca			
Merdevine	Rasklopive merdevine-rastegljive odgovarajuće dužine za kritični vazduhoplov koji saobraća na aerodromu	-	1	2	3
	Merdevine za opštu namjenu pogodne za akcije spašavanja	1	1	1	2
Zaštitna odjeća i obuća	Vatrogasna kaciga, kaput/mantil, pantalone/kombinezon, čizme i rukavice	Jedan komplet za svakog vatrogasca			
Dodatna oprema za ličnu zaštitu	Zaštitne naočare	1	1	2	3
	Zaštitna kapuljača (flash hood) (standard EN 13911)	Jedna za svakog vatrogasca			
	Hirurške rukavice (kutija)	1	1	1	1
	Vatrootporni prekrivač (standard EN 1869)	1	1	2	2
Užad	Spasilačko uže dužine ne manje od 45 m	1	1	2	2
	Uže za opštu upotrebu dužine ne manje od 30 m	1	1	2	2
	Uže za spašavanje- džepno dužine ne manje od 6 m	Jedno za svakog vatrogasca			
Komunikaciona oprema	Ručna radio stanica (IS Certifikovana)	1	2	2	3
	Mobilna radio stanica na vozilu	Jedna za svako vatrogasno vozilo			
Ručni/prenosni uređaji za osvjtljavanje	Ručna svjetiljka (IS Certifikovana)	1	2	4	4
	Prenosni reflektor (IS Certifikovan)	1	1	2	3
Alat za opštu namjenu	Utovarna lopata (shovel overhaul)	1	1	2	2

	Kramp	1	1	2	2
Kutija sa alatom za spašavanje		1	1	2	2
	Sadržaj kutije				
	Čekić stolarski (hammer claw), težine ne manje od 0.6 kg				
	Kliješta za sječenje kablova prečnika ne manjeg od 1.6 cm				
	Komplet gedora ključeva				
	Ručna testera za metal sa odgovarajućim kompletom rezervnih oštrica				
	Mala čuskija, dužine ne manje od 30 cm				
	Garniture šrafčigera (za ravne i krstaste glave)				
	Kliješta izolovana, kombinovana, dužine ne manje od 20 cm				
	Kliješta izolovana, za sječenje, dužine ne manje od 20 cm				
	Kliješta izolovana sa promjenjivom veličinom glave (papagajke), dužine ne manje od 25 cm				
	Nož za sječenje sigurnosnih pojaseva				
	Ručni ključ sa promjenjivim otvorom, dužine ne manje od 30 cm				
	Garnitura okastih i viljuškastih ključeva 10-21 mm				
Oprema za prvu pomoć	Komplet za prvu medicinsku pomoć	1	1	2	3
	Automatski eksterni defibrilator (Automated External defibrillator – AED)	1	1	2	3
	Oprema za vještačko disanje/kiseonički inhalator (Oxygen Resuscitation Equipment – ORE)	1	1	2	3
Razna oprema	Podmetači za točkove i klinovi, različitih veličina				
	Cerada od lakog materijala	1	1	2	3
	Termalna kamera (Thermal Imaging Camera)	-	-	1	2

Član 27

Jedno od vatrogasnih vozila ili pomoćno vozilo mora da ima ugrađeno vitlo sa čeličnim užetom prečnika 15 mm, sa odgovarajućom kukom na kraju, ili samo odgovarajuću vučnu kuku za vuču sajlom.

Član 28

(1) Na helidromima se nalazi oprema za spašavanje u skladu sa sljedećom Tabelom:

Minimalna oprema za spašavanje na helidromu

Naziv opreme za spašavanje	Vatrogasna kategorija helidroma	
	H1 i H2	H3
Ručni ključ, sa promenljivim otvorom	1	1
Spasilačko-vatrogasna sjekira za razvaljivanje, sa neusijecajućom oštricom	1	1
Ručne makaze za sječenje metala, ukupne dužine ne manje od 60 cm	1	1

Ćuskija, dužine ne manje od 105 cm	1	1
Kuka za izvlačenje	1	1
Kramp	2	2
Ručna prenosna testera za rezanje metala sa kompletom od 6 rezernih sječiva	1	1
Vatrootporni prekrivač (standard EN 1869)	1	1
Ljestve rastegače, odgovarajuće dužine za najveći tip helikoptera	-	1
Uže sa spašavanjem, prečnika 5 cm, dužine 15 m	1	1
Ručna kliješta za rezanje	1	1
Garnitura šrafčigera	1	1
Nož za sječenje sigurnosnih pojaseva u kompletu sa koricama	1	1
Rukavice za zaštitu, vatrootporne	2 para	3 para
Motorni alat za sječenje	1	1
Torba sa kompletom prve pomoći	1	1
Nosila	1	2

(2) Na podignutim helidromima, koji su locirani na objektu, oprema za spašavanje mora da bude smještena u neposrednoj blizini helidroma.

Član 29

Oprema za spašavanje na aerodromima i helidromima može da se prevozi vatrogasnim vozilom ili putem kontejnera.

Član 30

Na letištu mora da bude obezbijeđen jedan aparat za gašenje požara kapaciteta punjenja najmanje 50 kg suvog praha ili drugog odgovarajućeg sredstva za gašenje požara (tipa S 50 ili sličan) za svaki vazduhoplov koji se nalazi na letištu.

Član 31

(1) Operator aerodroma svakodnevno provjerava ispravnost i upotrebljivost vatrogasnih vozila, vatrogasne nadgradnje na njima i opreme za spašavanje, i o tome vodi evidenciju.

(2) Operator aerodroma je dužan da na bocama sa suvim prahom ili CO₂, koje nemaju dokaz o tehničkoj ispravnosti, postavi upozorenje o neupotrebljivosti i da ih ukloni sa njihovih predviđenih lokacija.

Član 32

(1) Vatrogasno osoblje, koje u skladu sa operativnim priručnikom učestvuje u intervenciji, mora da ima ličnu zaštitnu opremu.

(2) Zaštitna oprema iz stava 1 ovog člana sastoji se od:

- 1) zaštitne odjeće i obuće;
- 2) vatrogasne kacige sa viziorom;
- 3) opreme za disanje i zaštitne maske.

(3) U zaštitnu odjeću spadaju jakna i pantalone ili kombinezon i zaštitne rukavice.

(4) Zaštitna odjeća je izrađena u skladu sa važećim EN 469 standardom.

(5) Zaštitne rukavice su izrađene u skladu sa važećim EN 659+A1 standardom.

(6) Zaštitna obuća su vatrogasne čizme izrađene u skladu sa važećim EN 345 ili ISO 20345 standardom.

(7) Ispravnost opreme za disanje kontroliše se jednom u šest mjeseci kod organizacije za održavanje i popravku ovlašćene od proizvođača opreme ili organizacije ovlašćene u skladu sa zakonom.

(8) Zaštitna oprema vatrogascu pruža zaštitu od:

- 1) povremenog dodira sa vatrom;

- 2) toplotnog zračenja 3 w/cm² u trajanju od 2 min;
- 3) toplotnog zračenja 8 w/cm² u trajanju od 1 min;
- 4) oštrih objekata;
- 5) vode;
- 6) električnog udara.

VI VATROGASNO OSOBLJE

Član 33

Vatrogasno osoblje su profesionalni vatrogasci koji su obučeni za gašenje požara i spašavanje putnika i posade iz vazduhoplova i drugih lica i materijalnih dobara, kao i pomoćno spasilačko osoblje (u daljem tekstu: pomoćni spasioci).

Član 34

(1) Vatrogasno osoblje treba da bude obučeno da obavlja svoje dužnosti na propisan i efikasan način, kao i da učestvuje u vježbama sa vatrom, zavisno od tipova vazduhoplova koji obavljaju saobraćaj na aerodromu i vrste spasilačke i vatrogasne opreme koja se upotrebljava na aerodromu.

(2) Obuka vatrogasnog osoblja, pored osnovne stručne obuke, treba da sadrži i periodični trening uvježbanosti i međusobne koordinacije vatrogasnog osoblja.

Član 35

Na aerodromu koji je otvoren za saobraćaj treba da se nalazi odgovarajući broj vatrogasnog osoblja, koji zavisi od vatrogasne kategorije aerodroma i to najmanje:

- 1) dva pomoćna spasioca na aerodromima 1. vatrogasne kategorije;
- 2) tri pomoćna spasioca na aerodromima 2. vatrogasne kategorije;
- 3) jedan profesionalni vatrogasac i tri pomoćna spasioca na aerodromima 3. vatrogasne kategorije;
- 4) dva profesionalna vatrogasca i tri pomoćna spasioca na aerodromima 4. vatrogasne kategorije;
- 5) pet profesionalnih vatrogasaca i četiri pomoćna spasioca na aerodromima 5. vatrogasne kategorije;
- 6) sedam profesionalnih vatrogasaca i četiri pomoćna spasioca na aerodromima 6. vatrogasne kategorije;
- 7) devet profesionalnih vatrogasaca i osam pomoćnih spasilaca na aerodromima 7. vatrogasne kategorije;
- 8) 12 profesionalnih vatrogasaca i osam pomoćnih spasilaca na aerodromima 8. vatrogasne kategorije;
- 9) 14 profesionalnih vatrogasaca i 12 pomoćnih spasilaca na aerodromima 9. vatrogasne kategorije;
- 10) 16 profesionalnih vatrogasaca i 14 pomoćnih spasilaca na aerodromima 10. vatrogasne kategorije.

Član 36

(1) SVS na aerodromima vatrogasne kategorije od 5 do 10 treba da ima rukovodioca, komandira vatrogasne jedinice i dežurnog telefonistu.

(2) Dežurni telefonista mora da poznaje postupke komunikacije, obavještanja i procedure postupanja u skladu sa aerodromskim planom za vanredne situacije, da ima najmanje 5 godina radnog iskustva na poslovima profesionalnog vatrogasca i da bude obučen u skladu sa programom obuke operatora aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza.

(3) SVS na helidromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza vatrogasne kategorije H2 i H3 treba da ima rukovodioca.

Član 37

(1) Profesionalni vatrogasci moraju da ispunjavaju uslove propisane zakonom kojim su uređeni zaštita i spašavanje, propisom kojim se uređuje stručno osposobljavanje osoblja spasilačko-vatrogasne zaštite na aerodromu i ovim pravilnikom.

(2) Rukovodilac SVS mora da ima najmanje VII stepen stručne spreme tehničke struke, položen stručni ispit za vršenje poslova rukovođenja službom zaštite i spašavanja i pet godina radnog iskustva na poslovima zaštite i spašavanja.

(3) Komandir jedinice mora da ima najmanje IV stepen stručne spreme tehničke struke, položen stručni ispit za vršenje poslova rukovođenja službom zaštite i spašavanja i deset godina radnog iskustva na poslovima zaštite i spašavanja na aerodromu.

(4) Profesionalni vatrogasci u SVS moraju da imaju najmanje IV stepen stručne spreme.

(5) Profesionalni vatrogasac mora da ima uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti, koje izdaje ovlaštena zdravstvena ustanova u skladu sa zakonom, položen stručni ispit, potvrdu o ispunjenosti norme fizičke spremnosti, kao i potvrdu o stručnoj osposobljenosti, koju izdaje ovlaštena organizacija za stručno osposobljavanje.

(6) Vatrogasno osoblje ispunjava normu fizičke spremnosti ako, nakon pretrčanih 90 m sa opterećenjem od 75 kg, pretrči 510 m bez opterećenja za manje od 3 min.

(7) Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti i potvrda o ispunjenosti norme fizičke spremnosti obnavljaju se svake godine.

(8) Operator aerodroma u operativnom priručniku definiše način provjere fizičke spremnosti i izdavanje potvrde o ispunjenosti norme fizičke spremnosti.

Član 38

(1) Pomoćni spasilac je lice koje je posebno obučeno da pruža pomoć profesionalnim vatrogascima u gašenju požara i spašavanju putnika i posade iz vazduhoplova i drugih lica i materijalnih dobara, i koje u vrijeme otvorenosti aerodroma, helidroma ili letilišta obavlja i druge poslove na aerodromu, helidromu ili letilištu.

(2) Lice iz stava 1 ovog člana, mora da ima važeću potvrdu o stručnoj osposobljenosti u skladu sa propisom kojim se uređuje stručno osposobljavanje osoblja spasilačko-vatrogasne zaštite na aerodromu.

Član 39

Ako je državni organ nadležan za poslove saobraćaja, radi sigurnosti vazdušnog saobraćaja, odredio aerodrom kao dežurni aerodrom van vremena otvorenosti aerodroma, operator aerodroma treba da obezbijedi broj vatrogasnih vozila, broj vatrogasnog osoblja, minimalnu opremu za spašavanje i sredstva za gašenje požara, koji su propisani za 6. vatrogasnu kategoriju.

Član 40

(1) Obavljanje poslova spasilačko-vatrogasne zaštite operator aerodroma i helidroma mogu, na osnovu ugovora, da ustupe drugim pravnim ili fizičkim licima, u skladu sa zakonom.

(2) Pravna ili fizička lica iz stava 1 ovog člana, treba da ispunjavaju uslove propisane ovim pravilnikom i propisom kojim je uređeno stručno osposobljavanje osoblja spasilačko vatrogasne zaštite na aerodromu.

Član 41

(1) Operator helidroma ili letilišta mora da angažuje najmanje jednog pomoćnog spasioca, koji prisustvuje polijetanju i slijetanju vazduhoplova.

(2) Operator helidroma ili letilišta dužan je da obezbijedi da su sredstva i oprema za gašenje požara i za spašavanje, koja se nalaze na helidromu odnosno letilištu, u ispravnom stanju.

(3) Operator helidroma vatrogasne kategorije H2 obezbjeđuje prisustvo jednog profesionalnog vatrogasca i dva pomoćna spasioca.

(4) Operator helidroma vatrogasne kategorije H3 obezbjeđuje prisustvo tri profesionalna vatrogasca i tri pomoćna spasioca.

Član 42

(1) Planovi periodičnog treninga uvježbanosti i koordinacije vatrogasnog osoblja iz člana 34 stav 2 ovog pravilnika, obuhvataju, najmanje, sljedeće oblasti:

- 1) upoznavanje sa aerodromom (familiarizacija);
- 2) upoznavanje sa vazduhoplovom (familiarizacija);
- 3) sigurnost rada osoblja vatrogasne zaštite;
- 4) sisteme za uzbuđivanje na aerodromu i uzbuđivanje usljed požara na vazduhoplovu;

- 5) upotrebu uređaja i instalacija koje se koriste za poslove vatrogasne zaštite;
- 6) karakteristike i upotreba sredstava (agenasa) za gašenje požara;
- 7) evakuaciju vazduhoplova;
- 8) operacije gašenja požara;
- 9) korišćenje opreme za spašavanje i gašenje požara;
- 10) opasne materije;
- 11) upoznavanje (familiarizacija) sa ulogama vatrogasnog osoblja utvrđenim u planu za vanredne situacije;
- 12) upoznavanje sa zaštitnom opremom i opremom za disanje.

(2) Periodični trening vatrogasnog osoblja treba da sadrži uvježbavanje gašenja požara sa živom vatrom adekvatnoj stvarnim uslovima i uvježbavanje gašenja požara na simulatoru vatre kod kojeg gorivo izlazi pod pritiskom jednom u godinu dana.

VII VATROGASNE STANICE, UREĐAJI I INSTALACIJE SPASILAČKO-VATROGASNE SLUŽBE

Član 43

- (1) Vatrogasne stanice moraju da budu locirane na način da se omogući propisano vrijeme odziva i da vatrogasna vozila imaju direktan i slobodan pristup na poletno-sletne staze, manevarske površine i platforme, uz minimalan broj skretanja.
- (2) Ako SVS ne može da postigne propisano vrijeme odziva, operator aerodroma je dužan da obezbijedi satelitsku vatrogasnu stanicu.
- (3) Vatrogasna stanica je priključena na sistem rezervnog napajanja električnom energijom.
- (4) Helidromi i letilišta ne moraju da imaju vatrogasnu stanicu.

Član 44

Vatrogasna stanica sastoji se od: garaže za vatrogasna vozila, magacina za rezervne djelove i sredstva za gašenje požara, prostorije za smještaj vatrogasnog osoblja, prostorije za održavanje fizičke kondicije vatrogasnog osoblja sa adekvatnom opremom, učionice, adekvatnih sanitarnih prostorija i osmatračkog mjesta.

Član 45

- (1) Garaža za vatrogasna vozila mora da ima:
 - 1) vrata koja su postavljena prema platformi aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza, odnosno prema manevarskim površinama, koja se otvaraju dovoljno brzo da omoguće propisano vrijeme odziva;
 - 2) temperaturu najmanje 7°C, a ako tu temperaturu nije moguće postići, vatrogasna vozila sa rezervoarom za vodu treba da imaju ugrađene električne grijače za zagrijavanje vode;
 - 3) ispravljač i priključak za punjenje akumulatora na vatrogasnim vozilima; i
 - 4) sistem za odvođenje izduvnih gasova iz vatrogasnih vozila.
- (2) Korisna površina garaže treba da omogući smještaj svih vatrogasnih vozila.
- (3) Prostor ispred garaže treba da bude stalno slobodan.

Član 46

- (1) Aerodrom za pružanje usluga vazdušnog prevoza mora da ima poligon za izvođenje treninga uvježbanosti vatrogasnog osoblja, koji se nalazi na području aerodroma.
- (2) Na poligonu iz stava 1 ovog člana, nalazi se maketa aviona ili rashodovani autobus i jedan ili više bazena za paljenje goriva i uvježbavanje gašenja žive vatre.
- (3) Bazeni za paljenje goriva su napravljeni od betona ili metala i ankerisani su za tlo.

Član 47

(1) Aerodrom za pružanje usluga vazdušnog prevoza raspolaže sa dovoljnom količinom vode za izvođenje akcije gašenja požara na vazduhoplovu i na aerodromskim objektima (pristanišna zgrada, hangari i drugi objekti koji služe za smeštaj aerodromskih službi).

(2) Količina vode iz stava 1 ovog člana, proračunava se nakon definisanja požarnih sektora na aerodromu i konsultacija sa jedinicama zaštite i spašavanja opština na čijoj teritoriji se aerodrom nalazi, uzimajući u obzir da u tu količinu ne ulazi rezervna količina vode namijenjena za gašenje vatre na vazduhoplovima.

Član 48

(1) Na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza, radi gašenja požara na vazduhoplovu koji se nalazi na platformi i radi gašenja požara na objektima u neposrednom okruženju platforme, nalazi se spoljna hidrantska mreža.

(2) Cijevi razvodnog cjevovoda u spoljnoj hidrantskoj mreži i cijevi za svaki hidrant imaju prečnik prema proračunu, koji nije manji od 100 mm.

(3) Pritisak vode u spoljnoj hidrantskoj mreži određuje se proračunom, zavisno od minimalnog protoka vode i visine objekta koji se štiti, ali ne smije biti niži od 5 bar.

Član 49

Ako spoljna hidrantska mreža ima dovoljnu količinu vode, a pritisak vode u njoj ne ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom, na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza ugrađuje se uređaj za povećanje pritiska vode, čija snaga odgovara potrebi da pritisak na priključcima za vodu, koji se nalaze na nivou platforme, iznosi najmanje 5 bar.

Član 50

(1) Aerodrom za pružanje usluga vazdušnog prevoza mora da ima rezervoar za vodu čiji je kapacitet minimum dva puta veći od količine vode utvrđene u članu 17 ovog pravilnika.

(2) Rezervoar za vodu postavlja se na način da se prilikom punjenja vozila ne ometa saobraćaj na aerodromu.

(3) Utakanje vode iz rezervoara za vodu u vatrogasno vozilo vrši se odgovarajućom opremom (pumpa), a u nedostatku te opreme (pumpe), vatrogasna vozila treba da imaju ugrađene pumpe za utakanje vode.

(4) Kapacitet pumpi za utakanje vode u glavno vatrogasno vozilo treba da omogući brzo punjenje, odnosno održavanje odgovarajućeg kontinuiteta za nabacivanje sredstva za gašenje požara, i ne može biti manji od 3000 l/min.

Član 51

Operator aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza dužan je da obezbijedi prilazne puteve do hidranata, odnosno rezervoara za vodu.

Član 52

Radi efikasne intervencije, SVS i VZ imaju sistem za komunikaciju i sistem alarma, i to:

- 1) radio-vezu između pružaoca usluge aerodromske kontrole letenja, vatrogasnih vozila, vatrogasne stanice i pomoćnih vozila spasilačko-vatrogasne zaštite;
- 2) telefonsku vezu sa pružaocem usluge aerodromske kontrole letenja, službama na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza i okolnim vatrogasnim jedinicama;
- 3) sirenu koja može da se aktivira iz kontrolnog tornja i osmatračkog mjesta.

Član 53

(1) Zavisno od položaja aerodroma i topografskih uslova, na aerodromu moraju da postoje prilazni putevi za vatrogasna vozila (naročito u pravcu poletno-sletne staze), koji su povezani sa lokalnim putevima.

(2) Operator aerodroma je dužan da redovno provjerava prohodnost puteva u zoni ispod prilaznih ravni do 1000 m od praga poletno-sletne staze i da, na osnovu stanja prohodnosti, razvija moguće akcije u operativnom priručniku.

(3) Ako na aerodromu postoji ograda, mora da ima prolaze za vatrogasna i pomoćna vozila.

(4) Radi efikasne intervencije u vanrednim situacijama, operator aerodroma mora da obezbijedi kodirane karte sa ucrtanim putevima i preprekama koje onemogućavaju prolazak vozila u zoni aerodroma.

(5) Kada je površina pristupnih puteva neprepoznatljiva ili snijeg sprječava identifikaciju puta, obavezno je postavljanje vidljivih oznaka ivica puta na približnoj udaljenosti od 10 m.

VIII MJERE ZAŠTITE OD POŽARA

Član 54

(1) Između svake pozicije na platformi aerodroma za pružanje usluga vazdušnog prevoza mora da se nalazi po jedan prevozni aparat za gašenje požara, kapaciteta punjenja najmanje 50 kg suvog praha ili drugog odgovarajućeg sredstva za gašenje požara.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, na aerodromima za pružanje usluga vazdušnog prevoza vatrogasne kategorije 1 i 2, između svake pozicije na kojoj se nalazi vazduhoplov mora da se nalazi po jedan prenosni aparat za gašenje požara, punjenja najmanje 9 kg suvog praha ili drugog odgovarajućeg sredstva za gašenje požara.

(3) Svako vozilo koje se upotrebljava na platformi aerodroma, koje opslužuje vazduhoplov, treba da bude opremljeno sa prenosnim aparatom za inicijalno gašenje požara.

Član 55

Operator aerodroma dužan je da obezbijedi zabranu pušenja na operativnim površinama aerodroma.

Član 56

Operator aerodroma dužan je da obezbijedi da se na operativnim površinama ne koristi otvoreni plamen ili obavljaju aktivnosti koje bi mogle da izazovu požar, ukoliko takva aktivnost nije odobrena od strane operatora aerodroma.

Član 57

Na svakom izlazu iz pristanišne zgrade, koji je određen za izlaz putnika na platformu, moraju da budu istaknuti uočljivi natpisi ili znaci o zabrani pušenja.

IX PUNJENJE VAZDUHOPLOVA GORIVOM I PRAŽNENJE GORIVA IZ VAZDUHOPLOVA

Član 58

(1) Vazduhoplov može da se puni gorivom ako su u aerodromskom priručniku propisane sljedeće sigurnosne mjere:

- 1) vazduhoplov se puni gorivom samo na otvorenom prostoru;
- 2) motori vazduhoplova za vrijeme punjenja gorivom su ugašeni;
- 3) vazduhoplov i cistijerna sa gorivom povezani su kablom za izjednačavanje elektrostatičkog potencijala;
- 4) cistijerna za gorivo je postavljena na način da:
 - ne sprječava pristup spasilačko-vatrogasnih vozila do vazduhoplova;
 - je omogućen slobodan prostor za brzi odlazak od vazduhoplova u slučaju nužde;
 - ne ometa evakuaciju iz vazduhoplova u slučaju požara;
- 5) vozila za opsluživanje vazduhoplova (osim cistijerni za gorivo) ne smiju da se parkiraju ili kreću ispod krila vazduhoplova ili u neposrednoj blizini otvora za punjenje helikoptera, za vrijeme punjenja vazduhoplova gorivom;
- 6) ako APU (Auxiliary Power Unit) vazduhoplova ima izduvnik u zoni punjenja gorivom, dozvoljeno ga je pokrenuti samo prije otvaranja poklopca rezervoara goriva ili prije priključivanja crijeva za punjenje goriva;
- 7) ako se APU (Auxiliary Power Unit) vazduhoplova zaustavio prilikom operacije punjenja goriva, ne smije ponovno da se pokrene, dok se punjenje goriva završi ili dok postoji opasnost od zapaljenja zbog isparavanja goriva;
- 8) vazduhoplov se ne smije puniti gorivom u blizini radarske opreme, u fazi njenog testiranja ili prilikom njene upotrebe na zemlji;

- 9) akumulator, odnosno električne baterije u vazduhoplovu, ne smiju da se ugrađuju u vazduhoplov, odnosno da se premještaju prilikom punjenja gorivom;
- 10) punjači akumulatora, odnosno električnih baterija, ne smiju da se upotrebljavaju, priključuju ili isključuju prilikom punjenja vazduhoplova gorivom;
- 11) prilikom punjenja goriva, ne smije da se vrši priključivanje zemaljskih strujnih generatora (GPU);
- 12) alat koji može da proizvede iskru ne smije da se koristi prilikom punjenja vazduhoplova gorivom;
- 13) sijalice za fotografske bljeskalice ili električna oprema za bljeskalice, ne smiju da se koriste u blizini punjenja vazduhoplova gorivom;
- 14) osoblje koje je uključeno u operaciju punjenja gorivom ne smije da nosi šibice, upaljače i druge slične predmete;
- 15) ako se u neposrednoj blizini aerodroma ili helidroma dešava atmosfersko pražnjenje, punjenje vazduhoplova gorivom se prekida;
- 16) ako postoje informacije ili indikacije da je dio stajnog trapa vazduhoplova prekomjerno zagrijan, obavještava se SVS ili VZ i prekida se punjenje goriva, sve dok se dio stajnog trapa ne ohladi;
- 17) ako se prosula veća količina goriva, odmah se poziva SVS i prekida se punjenje vazduhoplova gorivom.

(2) Izuzetno od stava 1 tačka 2 ovog člana, vazduhoplov može da se puni gorivom ako je to propisano Letačkim priručnikom (Aircraft Flight Manual AFM), Priručnikom za opsluživanje vazduhoplova operatora vazduhoplova (Ground Operations Manual GOM) i ako je za to propisana odgovarajuća procedura u Aerodromskom priručniku.

Član 59

(1) Vazduhoplov može da se puni gorivom kada se putnici nalaze u vazduhoplovu ili prilikom ukrcavanja ili iskrcavanja putnika, ako je za takav slučaj:

- 1) u aerodromskom priručniku propisana operativna procedura;
- 2) operatoru vazduhoplova odobrena procedura u odgovarajućem operativnom priručniku; i
- 3) utvrđena operativna procedura u operativnim priručnicima ovlašćenih pružaoca zemaljskih usluga.

(2) Operativnim procedurama iz stava 1 ovog člana, treba da budu propisane sljedeće sigurnosne mjere:

- 1) putnici su obaviješteni da se vazduhoplov puni gorivom i da je zabranjeno pušenje, korišćenje šibica, upaljača i ostalih sredstava koja mogu proizvesti varnicu;
- 2) svjetlosna upozorenja »zabranjeno pušenje« i oznake izlaza su uključene;
- 3) putničke stepenice su postavljene ispred glavnih izlaza iz vazduhoplova;
- 4) ako putnici izlaze samo kroz jedan izlaz, prostor ispred ostalih glavnih izlaza je slobodan kako bi se omogućila upotreba tobogana;
- 5) odgovarajući broj kabinskog osoblja ili osoblja osposobljenog za evakuaciju u slučaju nužde za određeni tip vazduhoplova je cijelo vrijeme u vazduhoplovu;
- 6) prilazi vratima su slobodni i sva vrata u putničkoj kabini između odjeljaka su otvorena;
- 7) ako se prilikom punjenja goriva u vazduhoplovu osjeti prisustvo isparenja od goriva, odmah se prekida punjenje goriva i čišćenje vazduhoplova električnom opremom;
- 8) aktivnosti opsluživanja vazduhoplova i sve aktivnosti u neposrednoj blizini vazduhoplova su organizovane na način da ne ometaju izlazak iz vazduhoplova;
- 9) predviđene putanje za kretanje putnika ne smiju biti u području isparenja od goriva i kretanja putnika moraju biti pod stalnim nadzorom odgovornog lica;
- 10) mora biti obezbijeđena odgovarajuća veza između odgovornog lica na zemlji koje nadzire punjenje goriva i člana posade u vazduhoplovu; i
- 11) prilikom punjenja vazduhoplova gorivom, vatrogasna vozila sa posadom treba da budu na određenim pozicijama sa kojih je moguće da intervenišu u najkraćem mogućem roku.

Član 60

Vazduhoplov na letilištima i helidromima može da se puni gorivom u toku ukrcavanja i iskrcavanja putnika ili dok se u njemu nalaze putnici i ako nije obezbijeđeno vatrogasno vozilo iz člana 59 stav 2 tačka 11 ovog pravilnika.

Član 61

Ako se vazduhoplov puni visokooktanskim benzinom, pored mjera iz čl. 55 i 56 ovog pravilnika, auto-cistijerna i druga vozila koja opslužuju vazduhoplov moraju da imaju hvatač varnica na izduvnoj cijevi.

Član 62

Vazduhoplov na aerodromu ne može da se puni gorivom:

- 1) za vrijeme popravke vazduhoplova,
- 2) pri ulasku i izlasku putnika, kao i tokom startovanja motora vazduhoplova na susjednoj parking poziciji,
- 3) ako za vrijeme trajanja padavina, lice odgovorno za zemaljsko opsluživanje vazduhoplova na platformi i/ili za snabdijevanje vazduhoplova gorivom procijeni da postoji opasnost od udara groma, i
- 4) ako vatrogasno vozilo sa posadom nije u pripravnosti i locirano na mjestu odakle može brzo da reaguje;
- 5) na aerodromima 1. i 2. kategorije, ako nije prisutan pomoćni spasilac sa aparatom za gašenje požara.

Član 63

Za vrijeme punjenja vazduhoplova gorivom u zonama opasnosti, zabranjeno je:

- 1) držanje otvorenog plamena;
- 2) vršenje rada sa otvorenim plamenom (zavarivanje, itd.) i užarenim predmetima;
- 3) pušenje i upotreba sredstava za paljenje (upaljači, šibice, itd.);
- 4) vršenje rada alatom koji varniči;
- 5) startovanje vozila i drugih pomoćnih električnih postrojenja dok se punjenje ne završi;
- 6) postavljanje nadzemnih električnih vodova, bez obzira na napon;
- 7) ostaviti uključen motor auto-cistijerne za vrijeme utakanja, pretakanja ili istakanja zapaljivih tečnosti, ako auto-cistijerna na izduvnim cijevima nema hvatač varnica, a vazduhoplov se puni visokooktanskim benzinom, osim ako se motor auto-cistijerne upotrebljava za pogon pumpi ili drugih uređaja za pretakanje goriva;

Član 64

Cjevovodi, cijevni spojevi, armature i oprema za punjenje redovno se održavaju i treba da su zaštićeni od oštećenja i nekontrolisanog isticanja zapaljive tečnosti.

Član 65

- (1) Gorivo koje se prospe pri punjenju vazduhoplova uklanja se, a površine na kojima se prosulo gorivo se čiste na odgovarajući način.
- (2) Sredstva za brisanje i čišćenje stavljaju se u posebne, hermetički zatvorene kante, koje ne smiju da se prevoze sa drugim otpacima.

Član 66

- (1) Lica koja pune ili pretaču gorivo moraju da imaju važeću potvrdu o obučeniosti za obavljanje poslova snabdijevanja vazduhoplova gorivom i mazivom, kojom se dokazuje da su obučena za sigurno rukovanje uređajima za punjenje i pretakanje goriva, opremom i sredstvima za gašenje požara.
- (2) Lica iz stava 1 ovog člana moraju da nose antistatik odjeću i obuću.

Član 67

Auto-cistijerna iz koje se vazduhoplov puni gorivom ima:

- 1) kabl za pražnjenje statičkog elektriciteta, kojim se povezuje sa vazduhoplovom radi izjednačavanja statičkog potencijala;
- 2) vozački alat i dizalicu za auto-cistijernu;

- 3) merdevine od materijala koji ne varniči, bez metalnih zakivaka, sa gumenim navlakama na dijelu koji se naslanja na vazduhoplov i gumenim potkovicama;
- 4) najmanje dva aparata za gašenje požara, od kojih jedan za gašenje požara na motoru auto-cistijerne, a drugi za gašenje požara na tovaru auto-cistijerne, kapaciteta punjenja dovoljnog da omoguće inicijalno gašenje požara na vozilu;
- 5) dvije ugrađene ili prenosne električne lampe (svjetiljke) sa trepćućim ili stalnim svijetlom narandžaste boje, koje se vidi sa udaljenosti od najmanje 150 m;
- 6) vatrootporni prekrivač i odgovarajuću količinu pamučne tkanine za brisanje prosutog goriva.

Član 68

Oprema za zaštitu od požara koja se koristi kod pretakanja goriva svakodnevno se vizuelno pregleda, o čemu se vodi evidencija.

Član 69

- (1) Pražnjenje goriva iz vazduhoplova nije dozvoljeno kada su putnici u vazduhoplovu, iskrcavaju se ili se ukrcavaju u vazduhoplov.
- (2) Pražnjenje goriva iz vazduhoplova dopušteno je na parking poziciji odvojenoj od ostalih vazduhoplova i na minimalnoj udaljenosti od 50 m od putničke zgrade.
- (3) Postupak pražnjenja goriva iz vazduhoplova sprovodi se u skladu sa uputstvima proizvođača vazduhoplova i pod nadzorom ovlašćenog aviomehaničara ili vođe vazduhoplova.
- (4) Prilikom pražnjenja goriva, vatrogasna vozila sa posadom treba da budu na određenim pozicijama sa kojih je moguće da intervišu u najkraćem mogućem roku.

X TOPOGRAFSKA KARTA I PLAN ZA VANREDNE SITUACIJE (EMERGENCY PLAN)

Član 70

- (1) Aerodrom za pružanje usluga vazdušnog prevoza treba da ima ažuriranu kodiranu topografsku kartu aerodroma, koja obuhvata zonu oko aerodroma u poluprečniku od najmanje 8 km od referentne tačke aerodroma, kao i kodiranu kartu zone aerodroma koja obuhvata prostor na rastojanju od najmanje 1000 m od operativnih površina i pripadajućih sigurnosnih površina (osnovne staze).
- (2) Na kodiranoj karti zone aerodroma treba da su naznačeni objekti, instalacije, prilazni putevi, prepreke na tlu i drugi podaci od značaja za spasilačko-vatrogasnu intervenciju, sa pisanim uputstvom o načinu korišćenja karte.
- (3) Kodirana topografska karta aerodroma i kodirana karta zone aerodroma, sa uputstvom o načinu njihovog korišćenja, treba da se nalaze u vatrogasnoj stanici, kontroli letenja, ambulanti za hitnu pomoć i svim vatrogasnim i sanitetskim vozilima.
- (4) Kodirana topografska karta aerodroma, kodirana karta zone aerodroma i uputstvo o načinu njihovog korišćenja dostavljaju se u skladu sa planom za vanredne situacije.
- (5) Kodirana topografska karta aerodroma, kodirana karta zone aerodroma i uputstva o načinu njihovog korišćenja ažuriraju se jednom godišnje.
- (6) Format i razmjera kodiranih karti iz st. 1 do 5 ovog člana određuje se na način da se upotreba, smještaj i distribucija tih karata olakša, s tim da veličina karte ne smije da ugrozi tačnost podataka i da izazove obmanu zbog loše čitljivosti.

Član 71

- (1) Plan za vanredne situacije mora da bude usaglašen i srazmjeran vrsti i obimu vazdušnog saobraćaja i ostalim aktivnostima na aerodromu.
- (2) Planom za vanredne situacije propisuje se koordinacija akcija koje se preduzimaju radi rješavanja vanrednih situacija na aerodromu ili u njegovoj blizini, kao i odziv i učešće svih nadležnih službi i drugih subjekata koji djeluju u rješavanju vanrednih situacija.
- (3) Planom za vanredne situacije utvrđuje se angažovanje ljudskih resursa, kako bi se obezbijedio optimalan odziv i koordinacija između nadležnih službi i drugih subjekata koji djeluju u rješavanju vanrednih situacija.

(4) Planom za vanredne situacije mora da se vodi računa o ljudskom faktoru, u smislu fizičkih i psihičkih ograničenja pojedinaca za vrijeme obavljanja zaduženja u vanrednim situacijama.

(5) Plan za vanredne situacije, njegove izmjene i dopune odobrava Agencija.

Član 72

(1) Plan za vanredne situacije sadrži procedure za periodičnu provjeru njegove adekvatnosti i analizu rezultata provjera, u cilju poboljšanja njegove efikasnosti.

(2) Provjera iz stava 1 ovog člana se vrši kroz:

1) održavanje vježbe po sveobuhvatnom planu za vanredne situacije, jednom u dvije godine, sa redovnim uvježbavanjem pojedinih djelova, odnosno aktivnosti tog plana u međuperiodu, u cilju provjere realizacije korektivnih akcija planiranih za otklanjanje nedostataka konstatovanih prilikom održavanja vježbe po sveobuhvatnom planu za vanredne situacije; ili

2) seriju modularnih provjera tokom prve godine perioda, koji se zaključuju sa održavanjem vježbe po sveobuhvatnom planu za vanredne situacije, u periodu koji nije duži od tri godine.

(3) Nakon izvršenih provjera ili stvarne vanredne situacije, vrši se analiza u cilju ispravke uočenih nedostataka tokom provjere ili stvarne vanredne situacije.

Član 73

Ako se aerodrom nalazi u blizini većih vodenih površina, močvara ili nepristupačnog terena, ili se veći dio prilaznih i odlaznih procedura vrši nad takvim terenom, plan za vanredne situacije treba da sadrži angažovanje odgovarajućih spasilačkih službi i opreme koja odgovara takvom terenu.

Član 74

SVS i VZ na aerodromu mora da ima razrađene operativno-taktičke planove pretpostavljenih intervencija gašenja požara i spašavanja u teškim uslovima, koordinacije sa drugim vatrogasnim jedinicama, službom hitne pomoći, tehničkim službama, kao i način rukovođenja u skladu sa planom za vanredne situacije.

Član 75

U prostorijama SVS i VZ na aerodromu treba da se nalaze opisi vazduhoplova sa tehničkim crtežima, u kojima su naznačeni podaci koji su od značaja za gašenje požara i spašavanje.

XI INICIJALNI POSTUPCI KOD PRINUDNOG SLIJETANJA, NESREĆE ILI OZBILJNE NEZGODE NA AERODROMU

Član 76

(1) Pružalac usluga u vazdušnoj plovitbi dužan je da odmah obavijesti SVS ili VZ o prinudnom slijetanju, nesreći ili ozbiljnoj nezgodi vazduhoplova.

(2) U slučaju prinudnog slijetanja vazduhoplova, obavještenje iz stava 1 ovog člana treba da sadrži:

- 1) uzrok prinudnog slijetanja;
- 2) tip vazduhoplova;
- 3) vrijeme slijetanja vazduhoplova;
- 4) pravac slijetanja vazduhoplova;
- 5) broj putnika i posade vazduhoplova;
- 6) količinu goriva i maziva u vazduhoplovu.

(3) Ako se u vazduhoplovu nalazi opasna materija, u slučaju prinudnog slijetanja, nesreće i ozbiljne nezgode vazduhoplova, pored podataka koji se odnose na slučaj prinudnog slijetanja, obavještenje treba da sadrži i:

- 1) tačan naziv opasne materije;
- 2) UN broj opasne materije ili ID broj;
- 3) klasu i potklasu opasnosti, a za klasu 1 (eksplozivi) grupu kompatibilnosti;
- 4) dodatnu opasnost;

- 5) količinu opasne materije;
- 6) mjesto u vazduhoplovu na kome se opasna materija nalazi.

(4) U slučaju nesreće ili ozbiljne nezgode vazduhoplova u kome se ne nalazi opasna materija, obavještenje treba da sadrži:

- 1) tip vazduhoplova;
- 2) broj putnika i članova posade vazduhoplova;
- 3) mjesto nesreće, ozbiljne nezgode ili nezgode vazduhoplova prema kodiranoj karti;
- 4) informaciju da li se vazduhoplovom prevozila opasna materija na prethodnom letu.

Član 77

(1) Kad SVS ili VZ primi obavještenje o prinudnom slijetanju, nesreći ili ozbiljnoj nezgodi vazduhoplova, vatrogasno osoblje u smjeni dužno je da, bez odlaganja, izađe na mjesto prinudnog slijetanja, nesreće ili ozbiljne nezgode vazduhoplova sa opremom za spašavanje iz člana 26 ovog pravilnika i sredstvima za gašenje požara lociranim na vatrogasnim vozilima.

(2) SVS ili VZ dužna je da u roku od najduže tri minuta od znaka za uzbunu, stigne na bilo koji dio poletno-sletne staze ili manevarske površine aerodroma, a vatrogasno vozilo koje je prvo stiglo dužno je da postigne 50% brzine izbacivanja pjene, u skladu sa Tabelom iz člana 17 ovog pravilnika za vatrogasnu kategoriju aerodroma.

(3) Na helidromu koji je lociran na objektu, SVS ili VZ dužna je da bude u pripravnosti u neposrednoj blizini operativnih površina helidroma prilikom svakog polijetanja ili slijetanja.

(4) Vatrogasna vozila, koja nijesu glavna vatrogasna vozila, koja isporučuju vodu potrebnu za ispunjenje propisane količine vode, moraju doći na lice mjesta za manje od četiri minuta od znaka za uzbunu.

(5) Provjera postupaka i vremena odziva spasilačko-vatrogasne službe vrši se najmanje jednom mjesečno, a vježba kompletne spasilačko-vatrogasne službe, prema planu za vanredne situacije, najmanje jednom u dvije godine.

Član 78

Dežurni telefonista koji primi obavještenje o nesreći, ozbiljnoj nezgodi ili prinudnom slijetanju vazduhoplova, dužan je da bez odlaganja:

- 1) sirenom u vatrogasnoj stanici ili na drugi prigodan način, da znak za uzbunu;
- 2) obavijesti službu hitne pomoći na aerodromu za pružanje usluga vazdušnog prevoza;
- 3) obavijesti operativno komunikacioni centar;
- 4) preduzme mjere propisane opštim aktom o organizaciji, radu, operativnim priručnikom i planom za vanredne situacije.

Član 79

Dežurni telefonista vodi dnevnik o primljenim obavještenjima iz člana 78 ovog pravilnika, u koji upisuje dan i vrijeme prijema obavještenja, zonu u kodiranoj karti reona aerodroma i ime lica od kojeg je primio obavještenje.

Član 80

U slučaju požara i drugih nezgoda na aerodromu, helidromu i letilištu svi učesnici plana za vanredne situacije (imenovana pravna lica i određene pozicije u organizacionoj šemi) dužni su da na poziv rukovodioca akcije gašenja požara i spašavanja učestvuju u gašenju požara i spašavanju lica i materijalnih dobara.

Član 81

U slučaju nezgode sa opasnim materijama, operator aerodroma je dužan da ima pripremljen plan za uklanjanje opasnih materija i dekontaminaciju mjesta nezgode, u slučaju da operator vazduhoplova nije u mogućnosti to da obezbijedi.

XII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 82

Operatori aerodroma su dužni da preuzmu aktivnosti u cilju usklađivanja pružanja usluga spasilačko-vatrogasne zaštite sa odredbama ovog pravilnika u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu i da otpočinu da pružaju svoje usluge u skladu sa odredbama ovog pravilnika od dana njegove primjene.

Član 83

Danom početka primjene ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o pružanju usluga spasilačko-vatrogasne zaštite na aerodromima („Službeni list CG”, broj 47/12).

Član 84

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se nakon šest mjeseci od dana stupanja na snagu.

Broj: 01/2-348/19-2939/8

Podgorica, 04.05.2020. godine

Direktor,
Dragan Đurović, s.r.